

Sygn. akt I ACa 1513/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Bogdan Świerczakowski (spr.)

Sędzia SA Marzena Konsek – Bitkowska

Sędzia SO (del.) Ewa Harasimiuk

Protokolant asystent sędziego Łukasz Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt XXIV C 686/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od M. W. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1513/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 lipca 2012 r. (data wpływu do Sądu) M. W. wniósł o zobowiązanie Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej do przeproszenia powoda za dokonane naruszenia dóbr osobistych w określonej w pozwie formie oraz o zasądzenie od pozwanego kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie kwoty 5.000 zł na cel społeczny.

Na poparcie roszczeń powód wyjaśnił, że odbywał karę pozbawienia wolności m.in. w Zakładzie Karnym w S., w którym był osadzony w celach o powierzchni mieszkalnej mniejszej niż 3 m. kw. na jedną osobę, co wywoływało trudności z przemieszczaniem się, przygotowaniem posiłków oraz powodowało konflikty wśród więźniów i w rezultacie doprowadziło do pogorszenia się stanu zdrowia psychicznego i fizycznego powoda. Podniósł, że kącki sanitarne nie były odpowiednio odseparowane od reszty celi, gdyż były odgródzone jedynie za pomocą tkaniny, co skutkowało nieprzyjemnym zapachem w celi oraz naruszeniem intymności powoda. Podał, że cele były zagrzybione, panowała w nich wilgoć. Powód wskazał, że ilość otrzymywanych środków higieny i czystości była niewystarczająca,

a w celach nie było dostępu do ciepłej wody. Ponadto, na skutek ograniczonego oświetlenia celi, powód nie mógł swobodnie czytać. Wskutek zaniedbań służby więziennej jest osobą pozbawioną obuocznego widzenia. Ponadto podczas pobytu w jednostkach penitencjarnych chorował na jaskrę, gruźlicę płuc oraz został zarażony wirusem odpowiedzialnym za wirusowe zapalenie wątroby typu C, cierpi na schorzenia kręgosłupa oraz został zakwalifikowany do chemioterapii. Powód wskazał, że pozwany nie zapewnił mu dostępu do zajęć sportowych, kulturalno-oświatowych ani możliwości podjęcia pracy. Powyższe okoliczności w ocenie powoda naruszyły jego dobra osobiste w postaci zdrowia, czci (godności osobistej, poczucia własnej wartości), prywatności i intymności, zaś wieloletnie osadzenie w niehumanitarnych warunkach spowodowało wzrost poczucia przygnębienia i niższości.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia za okres przed dniem 27 czerwca 2009 r. Zaprzeczył aby powód przebywał w przeludnionych celach we wskazanych przez niego jednostkach penitencjarnych. Wyjaśnił, że cele kwaterunkowe w Zakładzie Karnym (...) w S. były wyposażone zgodnie z obowiązującymi przepisami, również środki czystości środki higieny były wydawane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dopływ światła dziennego zapewniały w celi okna, a cele mieszkalne wyposażone były również w sztuczne oświetlenie. Z kolei dopływ świeżego powietrza zapewniały okna oraz wentylacja grawitacyjna, której przeglądy były wykonywane raz w roku. Ponadto okna zapewniają właściwe oświetlenie naturalne. Cele, w których przebywał powód wyposażone były w odrębne kąpiki sanitarne, które są zabudowane do pełnej wysokości. Powód miał zapewniony codzienny dostęp do zimnej wody, zaś ciepła woda była dostarczana do cel zgodnie z określonym harmonogramem. Skazani mieli codzienny dostęp do lekarza pierwszego kontaktu i w razie potrzeby poddawani byli konsultacjom specjalistycznym. Powód miał możliwość skorzystania z zajęć sportowych – piłka nożna, siatkówka, tenis stołowy, gry planszowe. Ponadto mógł korzystać ze zbiorów bibliotecznych oraz brać udział w konkursach. Pozwany wskazał, że w Zakładzie Karnym (...) w Strzechach (...) w celach mieszkalnych wentylacja grawitacyjna oraz okna zapewniały swobodny przepływ powietrza, zaś kąpiki sanitarne były odgródzone od reszty celi. Dostęp do światła naturalnego zapewniało okno, zaś światło sztuczne było generowane przez lampę. Osadzeni w jednostce otrzymywali raz w miesiącu środki higieny i środki czystości zgodnie z rozporządzeniem ministra sprawiedliwości, mieli dostęp do bieżącej zimnej wody oraz raz w tygodniu mogli skorzystać z ciepłej kąpieli.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, nie obciążając powoda kosztami procesu.

Podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku jest następująca.

M. W. odbywał karę pozbawiony wolności w wielu zakładach karnych i aresztach śledczych na terenie całego kraju. W okresie od 3 grudnia 2009 r. do 16 marca 2010 r. przebywał w Zakładzie Karnym (...) w S., a od 16 marca 2010 r. do 21 maja 2010 r. w Zakładzie Karnym (...) w S.. Od 1997 r. powód cierpi na jaskrę i plamkę rogówki oka prawego, z powodu których został uznany w 2000 r. za trwale niezdolnego do pracy. Jest osobą niedowidzącą. W 2003 r. powód przebył gruźlicę płuc, z powodu której był hospitalizowany w szpitalach Aresztu Śledczego w K. i Zakładu Karnego w C.. Powód otrzymał leczenie przeciwprątkowe, jednak wymaga okresowych kontroli lekarskich. W czasie 6-miesięcznej hospitalizacji w 2003 r. w Szpitalu Zakładu Karnego w C. powód był leczony przez prątkowanie, gdzie uzyskano poprawę radiologiczną i odprątkowanie. Ponadto powód chorował na przewlekłe zapalenie oskrzeli, przewlekłe ropne zapalenie migdałków i żyłki kończyny dolnej. Powód jest nosicielem wirusa przewlekłego zapalenia wątroby HCV. Ponadto cierpi na skrzywienie i zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (dokumentacja medyczna- k. 11-22).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd I instancji dokonał w oparciu o powołane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach, które uznał za wiarygodne w całości, albowiem nie budziły one wątpliwości, co do swej autentyczności i wiarygodności jak również nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron postępowania oraz w oparciu o okoliczności niesporne. Sąd ten oddalił wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie, z następujących przyczyn.

Dowód z opinii biegłego psychiatry na okoliczność wpływu osadzenia w przeludnionych celach, warunków higieniczno-sanitarnych w okresie osadzenia na stan zdrowia powoda, był nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy, z uwagi na to, że przede wszystkim powód nie udowodnił, iż był osadzony w przeludnionych celach oraz, że warunki higieniczno-sanitarnych w osadzonym zakładzie odbiegały od norm przewidzianych w odpowiednich przepisach. Skoro zatem powód nie wykazał, że doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych, niemiarodajny byłby dowód na okoliczność jego stanu psychicznego, który miał wynikać z niewłaściwych warunków bytowych. Ponadto powód nie wykazał by miał problemy psychiczne czy korzystał z pomocy psychologa lub psychiatry w czasie odbywania kary pozbawienia wolności. Sąd oddalił również wnioski dowodowe z opinii biegłych z zakresu okulistyki, hepatologii, pulmonologii, ortopedii. Powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie wskazał w jakich jednostkach penitencjarnych przebywał, gdy doznał określonych przez niego w pozwie schorzeń, a ponadto nie wykazał w jakich warunkach był osadzony. Ponadto z dokumentacji wynika, że schorzenia na które powołuje się powód powstały w okresie objętym zasadnym zarzutem przedawnienia.

Sąd pominął dowodu z przesłuchanie powoda. Z uwagi na stan zdrowia powód nie mógł stawić się w sądzie w celu przesłuchanie jego osoby, w związku z tym Sąd zobowiązał pełnomocnika powoda do wypowiedzenia się, czy wnosi o przesłuchanie powoda w miejscu jego zamieszkania (podając jednocześnie adres zamieszkania, gdzie mogłoby się odbyć przesłuchanie), wzywając jednocześnie do uzupełnienia braków formalnych wniosku o odroczenie rozprawy w dniu 22 listopada 2013 r. poprzez przedłożenie zaświadczenia lekarza sądowego stosownie do art. 214¹ k.p.c. w terminie tygodnia, pod rygorem uznania nieobecności powoda jako nieusprawiedliwionej oraz potraktowania, iż nie wnosi o przesłuchanie powoda w miejscu zamieszkania. Pełnomocnik powoda nie wykonał zobowiązania Sądu w ww. terminie i nie tylko nie wypowiedział się w przedmiocie możliwości przesłuchania powoda ale również nie złożył stosownego zaświadczenia lekarskiego zgodnie z art. 214(1) k.p.c., którego treść potwierdzałaby aktualny stan zdrowia powoda. W tej sytuacji, wobec niewykonania nałożonych na profesjonalnego pełnomocnika obowiązków, dowód z zeznań powoda podlegał pominięciu.

Oceniając żądanie Sąd przede wszystkim zauważył, że roszczenia powoda opiera się na art. 23 i 24 k.c. Z treści pozwu oraz ankiety stanowiącej załącznik do pozwu (k. 8-10) wynika, iż powód wiąże naruszenie dóbr osobistych z pobytem aresztach śledczych i zakładach karnych na terenie całego kraju a w szczególności w Zakładzie Karnym w S.. Powód nie sprecyzował natomiast czy swoje naruszenia łączy z pobytem w Zakładzie Karnym (...) czy w Zakładzie Karnym(...)

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie zaś do art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste. Na pozwanym zaś ciąży obowiązek udowodnienia, że jego działanie naruszające dobra osobiste powoda nie było bezprawne. Zaistnienie bezprawności działania pozwanego sąd rozważa dopiero w wypadku udowodnienia przez stronę powodową, że doszło do naruszenia jej konkretnych dóbr osobistych, tj. dopiero wówczas, gdy strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa.

Powód nie udowodnił, by pozwany naruszył jego dobra osobiste, przy czym należy zdaniem Sądu mieć na względzie fakt, że co do zasady pobyt w jednostkach penitencjarnych wiąże się z ograniczeniem wolności i swobód jednostki a także zmianą sposobu i warunków życia osoby skazanej lub tymczasowo aresztowanej. Sam pobyt w warunkach ograniczonej swobody jest zatem dolegliwością dla osoby skazanej lub tymczasowo aresztowanej i niejednokrotnie jest

przyczyną subiektywnie odczuwanej krzywdy. Ocena czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powinno opierać się wyłącznie na kryterium obiektywnym, tj. odczuciu ogółu społeczeństwa. Warunki jakie Państwo powinno zapewniać osobie pozbawionej wolności nie powinny naruszać jej godności osobistej a także prawa do prywatności.

Jeśli chodzi o roszczenia majątkowe oparte na zdarzeniach sprzed 27 czerwca 2009 r., to uległy one przedawnieniu wraz z upływem trzech lat, zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. Pozwany uchylił się więc od zaspokojenia roszczenia w tym zakresie, na podstawie art. 117 § 2 k.c.

W związku z powyższym rozpoznaniu w sprawie niniejszej podlegały jedynie roszczenia majątkowe powoda związane z pobytem w Zakładzie Karnym (...) i Zakładzie Karnym (...) w S. w okresie od dnia 3 grudnia 2009 r. do dnia 21 maja 2010 r., tj. do dnia opuszczenia przezeń jednostki penitencjarnej. Roszczenia niemajątkowe w postaci złożenia oświadczenia w odpowiedniej treści i formie podlegały natomiast rozpoznaniu za cały okres przybywania w jednostkach penitencjarnych, gdyż z uwagi na niemajątkowy charakter nie ulegają one przedawnieniu.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób uznać, aby jakiegokolwiek działania funkcjonariuszy jednostek penitencjarnych, w których przebywał powód, skutkowały naruszeniem jego dóbr osobistych. Powód nie przedstawił żadnych dowodów świadczących o przebywaniu w przeludnionych celach. Powód nie udowodnił również w żaden sposób, że jego stan zdrowia, zarówno fizycznego jak i psychicznego, jest skutkiem osadzenia w jednostkach penitencjarnych. Nawet nie wskazywał by leczył się psychiatrycznie bądź korzystał z pomocy psychologa. Powołując się na liczne schorzenia i przedstawiając związaną z nimi dokumentację medyczną, powód nie wykazał, by do zachorowania doszło podczas jego pobytu w jednostkach penitencjarnych. Mimo reprezentowania przez profesjonalnego pełnomocnika nie wskazał nawet okresu w jakim przebywał w jednostkach penitencjarnych. Z dokumentacji medycznej wynika zaś, że schorzenia, na które powód powołuje się pozwie wystąpiły u niego w latach 1997-2003, tj. w okresie objętym zasadnym zarzutem przedawnienia i nawet ewentualne przyczynienie się pozwanego do tych schorzeń, nie uzasadnia powództwa powoda w zakresie odnoszącym się do naruszenia jego zdrowia.

Powód, na którym stosownie do treści art. 6 k.c. spoczął również ciężar udowodnienia okoliczności związanych z warunkami bytowymi, nie sprostował temu obowiązkowi, a ograniczył się jedynie do głośnych twierdzeń zawartych w pozwie, którym pozwany zaprzeczył.

Ubocznie Sąd jeszcze zauważył, że powód nie przedstawił również dowodów, które – nawet gdyby założyć, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych – pozwoliłyby ustalić rozmiar doznanej przez niego krzywdy. Zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. ma charakter fakultatywny i od oceny sądu opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie. Także zatem z uwagi na fakt, że powód nie wykazał rozmiaru i intensywności doznanej krzywdy ani stopnia negatywnych konsekwencji, jakie wyniknęły dla niego z ewentualnego naruszenia, pozew nie nadawał się do uwzględnienia. W ocenie Sądu negatywne odczucia powoda są subiektywne i nie mogą stanowić o jego krzywdzie, a znajdują swoje uzasadnienie w reakcji na odosobnienie i karę jaką odbywa powód. Dlatego Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Orzeczenie o kosztach zostało uzasadnione treścią art. 102 k.p.c., ze wskazaniem na trudną sytuację materialną powoda (został w całości zwolniony od kosztów sądowych) i swoisty charakter sprawy.

Powód wniósł apelację, zaskarżając wyrok w całości. Zarzucił naruszenie art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie art. 233 k.p.c. Apelacja zawiera wniosek o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa, ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., mającego polegać na „nie rozważeniu w toku podejmowania decyzji wszystkich okoliczności”, zważywszy na jego uzasadnienie, nawiązuje w istocie do paragrafu pierwszego tego artykułu (apelacja nie wskazuje na odmowę przedstawienia przez stronę jakiegokolwiek dowodu, o czym traktuje § 2 tego artykułu). Twierdzenia skarżącego na temat warunków odbywania kary pozbawienia wolności nie nawiązują wszakże do żadnych dowodów, lecz powołują się na bliżej niesprecyzowane wyjaśnienia powoda, który w toku sprawy wyjaśnień nie składał. Autor apelacji (profesjonalny pełnomocnik powoda) ma więc zapewne na myśli wyjaśnienia do których nawiązywał w uzasadnieniu pozwu (k.3), a więc informacje pozaprosesowe. Wyjaśnienia składane wobec adwokata przed wszczęciem sprawy, nie poddają się weryfikacji i nie podlegają ocenie w ramach art. 233 § 1 k.p.c. Nie mogły także stanowić podstawy ustaleń faktycznych zdawkowe wyjaśnienia zawarte w piśmie procesowym powoda z 2 listopada 2013 r., że w ZK w C. nie umożliwiono powodowi rekonwalescencji i umieszczono w 24-osobowej celi jako jedyną osobę niepalącą (k.137-138).

Obowiązkiem powoda było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.) (wyrok SN z 4 lipca 2014 r., II CSK 621/13, Lex nr 1491132). Pozew złożony w niniejszej sprawie zawiera szereg ogólnych twierdzeń dotyczących sytuacji powoda podczas pobytów w zakładach karnych i aresztach śledczych, jak również jego stanu zdrowia (częściowo udokumentowanych) i liczne wnioski dowodowe, w tym wnioski o powołanie biegłych. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy podjął (zasadnie) kilkakrotnie czynności mające na celu przesłuchanie powoda w drodze pomocy sądowej, a nawet zwrócił się do pełnomocnika powoda o wyjaśnienie, czy wnosi o przesłuchanie powoda w miejscu jego zamieszkania (k. 144,147). Wezwanie to pozostało bez odpowiedzi, i to w sytuacji, gdy Sąd wyraźnie zastrzegł, że brak odpowiedzi zostanie potraktowany jako brak wniosku. Trzeba zaznaczyć, że pełnomocnik powoda miał jednocześnie złożyć usprawiedliwienie nieobecności powoda na rozprawie w dniu 22 listopada 2013 r. - zgodnie z art. 214¹ k.p.c., czego również nie uczynił. Twierdzenie powoda, że nie może stawić się na rozprawę z powodu choroby (pismo – k.92), pozostało więc do końca procesu gołosłownym. Ostateczne pominięcie zeznań powoda, postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 15 maja 2014 r. (k.158), było zatem w pełni usprawiedliwione w świetle art. 302 § 1 zd. 2 k.p.c.

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Wobec bezpodstawnej odmowy stawiennictwa powoda w celu przesłuchania Sąd Okręgowy ustalił podstawę faktyczną rozstrzygnięcia na podstawie dowodów jakimi dysponował, tj. złożonej dokumentacji medycznej, uwzględniając okoliczności bezsporne, dotyczące okresów pobytów powoda w dwóch zakładach karnych. Ustalenia te nie zostały zakwestionowane w apelacji i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Fakty dotyczące stanu zdrowia powoda i jego niezdolności do pracy, nie mogły być wszakże wiązane z zachowaniem pozwanego, z braku jakichkolwiek do tego podstaw w materiale dowodowym. Nie dysponując nawet wyjaśnieniami powoda na tematy objęte podstawą faktyczną pozwu (z przyczyn leżących wyłącznie po jego stronie), zważywszy nadto na lakoniczne uzasadnienie roszczenia, nie miał Sąd podstaw by uwzględnić liczne wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie. Samoistnie zasługiwały na zakwalifikowanie jako powołane jedynie dla zwłoki (art. 217 § 3 k.p.c.).

Poza tym trzeba zaznaczyć, że Sąd Apelacyjny jest związany zarzutami naruszenia prawa procesowego (uchwała 7 sędziów SN – zasada prawna z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Apelacja nie zarzuca pominięcia dowodów, ani nie zawiera wniosku o rozpoznanie postanowienia dowodowego z dnia 15 maja 2014 r., oddalającego wnioski strony powodowej. Reasumując, zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. nie zasługiwał na uwzględnienie. Tylko w uzasadnieniu apelacji znalazł się akapit nawiązujący do pominięcia dowodu z opinii biegłego psychiatry, który wszakże nie mógł być uwzględniony z przyczyn podanych przez Sąd I instancji. Wbrew stanowisku skarżącego, nie można mówić o niekwestionowanym fakcie pogorszenia stanu fizycznego i psychicznego powoda, co miałyby usprawiedliwić zasięgnięcia opinii biegłego psychiatry. W dodatku dowód ten miałby dotyczyć wpływu na stan zdrowia powoda

„osadzenia w przeludnionych celach, warunków higieniczno-sanitarnych”, podczas gdy materiał zgromadzony w sprawie nie pozwalał na poczynienie takich ustaleń i podstawa faktyczna wyroku takich ustaleń nie zawiera.

Trzeba dodać, że strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, dotyczącego wydania postanowienia oddalającego wniosek o przeprowadzenie dowodów, jeżeli, na podstawie art. 162 k.p.c. nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (por. np. uchwały Sądu Najwyższego : z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, OSNC 2006/9/144 i z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08). Należy się zgodzić ze stanowiskiem wyrażonym w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 maja 2013r., I ACa 86/13 (Lex nr 1322527), iż nieobecność strony na rozprawie, o której była prawidłowo powiadomiona (w tym przypadku chodzi o pełnomocnika powoda) nie może usprawiedliwić braku zgłoszenia zastrzeżenia, skoro obecność strony na rozprawie zależy jedynie od jej woli. W realiach sprawy chodzi o bierność strony powodowej na rozprawie w dniu 15 maja 2014 r. (k.158).

Sąd Okręgowy nie naruszył także wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego. Powództwo zostało oddalone nie ze względu na wykładnię bądź niewłaściwe zastosowanie art. 23 k.c., art. 24 k.c. i art. 448 k.c., lecz wobec nieustalenia, by w ogóle doszło do naruszenia przez pozwanego dóbr osobistych powoda, co nie pozwalało na uwzględnienie powództwa w jakiegokolwiek części.

Z przedstawionych względów, przyjmując za swoje ustalenia Sądu Okręgowego i dzieląc ocenę prawną roszczenia dokonaną przez ten Sąd, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w postępowaniu odwoławczym, w stawce minimalnej, zapadło na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się żadnych szczególnych okoliczności, które przemawiałyby za zastosowaniem w tym wypadku art. 102 k.p.c.